Udspil:

Socialdemokratiet foreslår:

Bornholm skal have en Helhedsplan for Fremtidsudvikling med Energiø og meget mere

For få år siden var der på Bornholm en diskussion om, hvordan vi som ø kunne skabe udvikling og job i fremtiden, og øge vores befolkning.

I 2023 er situationen grundlæggende anderledes end da. Meget er sat i gang. Der er højere beskæftigelse på Bornholm end i København. Men der er stadig store udfordringer, men også store muligheder, hvis vi på Bornholm kan skabe et bredt politisk samarbejde herom, med erhvervslivet, Campus og mange andre.

Brug for bornholmsk plan og handling – dette århundreds største investering på Bornholm

Statens beslutninger om at placere den første store danske Energiø med havvindmøller ved og på Bornholm udgør dette århundredes største investering i Bornholm, og dermed i at skabe en udvikling, som på en gang øger den økonomiske vækst, skaber nye job – også nye typer af job – øger befolkningen – og dermed indtægterne til, at finansiere den velfærd og alt det andet, vi vil på Bornholm. Det er i øvrigt nødvendigt, hvis ikke Bornholms Regionskommune fremadrettet hvert år skal beskære de kommunale budgetter.

For Bornholm er det afgørende, at vi udnytter de muligheder, som dette kan give os. Det er også afgørende for Bornholm, at vi selv tager politisk lederskab til at udnytte alle de muligheder som Energiøen m.v. giver os.

For virksomheder udefra, der vil investere mia. af kr. på og ved Bornholm, og for de bornholmske virksomheder og andre aktører, er det af afgørende betydning, at vi på Bornholm politisk er klar til at løfte opgaven.

Helhedsplan vedtaget af kommunalbestyrelsen skal skabe sammenhæng og overblik

Vi skal tage det politiske lederskab i at opstille en klar politisk vision på Bornholm om, hvad vi vil, hvor og hvordan.

Kommunalbestyrelsen skal vedtage en Helhedsplan, så vi med et bornholmsk udgangspunkt skaber sammenhæng og overblik over udfordringerne, mulighederne, men også dilemmaerne og tager den politiske styring af udviklingen.

Kommunalbestyrelsen skal nedsætte et TASK FORCE, som skaber tempo på retning og samarbejde med alle relevante aktører.

Sker det ikke, så er der en risiko for, at Bornholm fortaber de historiske muligheder, fordi vi ikke på forhånd har en klar plan herfor i tide, hvor vi har afklaret, hvad vi vil, hvor og hvordan.

Megen debat har været om Energiøen og landskabsudformningen af transformatorstationen på Sydbornholm. Den debat er selvfølgelig meget vigtig, for Transformaterstationen skal passes mest muligt skånsomt ind i den bornholmske natur. Der har på det seneste været arkitektforslag til,

hvordan den kan passes ind i det sydbornholmske landskab på en god måde. Der er også naturligt et stort fokus på, at vi på Bornholm kan kobles på, så vi får grøn elektricitet, og der er en udfordring, som teknisk skal løses. Men det er vigtigt, at Bornholm ikke bare bliver en grøn stikkontakt, hvortil der ikke er knyttet megen afledt økonomi, og job. Det vil være for sølle.

At der skal afsættes så mange hektar til Transformatorstationen har fyldt meget i debatten på Bornholm, for det er et gigantisk areal, der skal bruges på et industrielt anlæg. Og det afføder selvfølgelig fokus på dets udformning.

Der tales om, at overskydende el kan bruges til en produktion af grønt brændstof (PtX) til fly og skibe. Ørsteds og Copenhagen Infrastructure Partners planer om et par flydende havvindmølleparker ved Bornholm til produktion af grønt brændstof, aktualiserer denne debat, og hvordan vi på Bornholm skal håndtere dette, for det vil praktisk omsat betyde, at der skal afsættes yderligere areal til denne funktion. Derfor er der brug for en afklaring heraf på Bornholm. Og Bornholm skal heller ikke blot være en grøn tankstation i Østersøen. Socialdemokratiet støtter, at der etableres et PtX-anlæg på Bornholm.

Vi skal på Bornholm ikke blot bruge de muligheder, der er i Energiøen, Transformatorstationen, og et Power to X anlæg. Der er forståeligt nok megen fokus på de umiddelbare muligheder for bornholmske virksomheder, job, krav til uddannelser og arbejdskraft. osv. Det er i sig selv en stor udfordring. De muligheder skal udnyttes. Men politisk skal Bornholm tænke større og mere langsigtet. Vi skal på Bornholm også have fokus på alle de afledte muligheder det giver for nye virksomheder og meget andet, som der er indtægter og job i til gavn for bornholmerne. ,l

Det giver samtidig Bornholm en lang række udfordringer, også med boliger, uddannelse, job. m.v.

Og det giver udfordringer med areal og plads til, at placere virksomheder og boliger og få det indpasset i forhold til den bornholmske natur. Men skal disse hensyn tages, så er det også afgørende, at vi på Bornholm klart kan pege på, hvor, hvad og hvordan, vi ønsker det. Og nogle af de valg vi står overfor kan også indeholde indbyrdes dilemmaer.

To valgmuligheder

Man kan i forhold til disse udfordringer vælge to tilgange:

1) Vi tager det politiske lidt forsigtigt: En ting ad gangen. Hver gang der dukker noget nyt op, så forelægges det til beslutning, og det vil formentlig give stor debat hver gang, og bornholmerne vil blive efterladt med et indtryk af, at nu kommer kommunalbestyrelsen igen med et nyt projekt, som de skal acceptere, men som de ikke kan se den samlede tegning af udviklingen på Bornholm, og hvor vigtigt denne udvikling er for finansieringen af den fremtidige velfærd på Bornholm og tiltrækning af arbejdskraft og indbyggere.

   Eller

2) Vi viser bornholmerne et politisk lederskab og skaber en samlet vision for, hvad vi vil, hvor og hvordan på Bornholm. Vi skal ikke tumle rundt fra sag til sag. Det risikerer også, at dem, der vil investere i Bornholm, vil blive trætte over langsommelighed og tvivl om

mulighederne. Bornholm er en af de kommuner, der ikke på forhånd har udlagt arealer til erhverv, og der er også på boligområdet en vis træghed. Det skal vi ændre, og tage den store debat en gang for alle om den overordnede vision for Bornholms udviklingsperspektiverne. Hvis man kan se, hvor vi skal hen, så er det lettere at få opbakning til dette. Socialdemokratiet anbefaler denne vej.

Helhedsplan for Bornholms Udvikling

Socialdemokratiet foreslår derfor, at Kommunalbestyrelsen vedtager en Helhedsplan for Bornholms Udvikling, hvor målet er at så mange af partierne bakker op om dette, så Bornholm indadtil kan handle og udadtil kan tale med en overbevisende stemme i forhold til Regering, Folketing, Energinet og virksomheder.

En sådan helhedsplan foreslås at indeholde:

Areal skal være stort nok til at tiltrække nye grønne virksomheder.

Det betyder:

- At der skal vedtages en samlet plan for arealer for transformatorstationen, til PtX-anlæg og andre typer af virksomheder, som vi endnu ikke kender, men som vi skal kunne tiltrække. Det foreslås, at dette areal placeres på Sydbornholm i tilknytning til Transformatorstationen og også gradvis indpasses i landskabet. Hermed kan vi sikre en koncentration af denne type virksomheder et sted på Bornholm, og ikke sprede ud på øen. Vi skal etablere Bornholms Grønne Erhvervspark/ Baltic Green Development Park.
- At der er et tæt samarbejde med det bornholmske erhvervsliv, Campus og organisationer på arbejdsmarkedet.
- At der hurtigst muligt indgås en aftale mellem Bornholms Regionskommune og Energinet, som sikrer opkoblingen af Bornholm til Energiøens havvindmøller.
- At alle anlæg i forbindelse hermed passes bedst muligt ind i det bornholmske landskab, som det bl.a. af arkitekter er skitseret for transformatorstationen.
- At de udfordringer og muligheder, der følger af Energiøen er omfattet. Ikke blot de politiske, men også de erhvervsmæssige og landskabsmæssige.

Byggeri af nye boliger skal op i gear

Det betyder:

- At der vedtages en plan for boligområdet, som generelt skal sikre et langt mere omfattende boligbyggeri på Bornholm. Bornholm skal op i tempo med boligbyggeri. For de boliger, som skal anvendes til medarbejdere i forbindelse med Energiøen og Transformatorstationen, skal der med Energinet, staten og private investorer arbejdes for, at disse boliger herefter bliver til permanente boliger på Bornholm.
- At der i tilknytning til CAMPUS, Baltic Energy Island , Energiø-projektet og generelt etableres boliger til studerende (Residential College). Vi skal sikre boliger til unge

bornholmere og til unge ovre fra på de områder, hvor CAMPUS har et tilbud, men også til uddannelser i forbindelse med Energiø m.v.

Baltic Energy Island som motor

Det betyder:

- At Baltic Energy Island (Elværket m.v.) politisk får et mandat til med alle aktører udefra og fra Bornholm at være en vigtig motor i denne udvikling.

Bornholms Fjernvarmenet skal bindes sammen

Det betyder:

- At kommunalbestyrelsen, Energiselskaberne/fjernvarmeværkerne på Bornholm fokuserer på, at overskudsvarmen fra Transformatorstationen kan bruges som fjernvarme på Bornholm, og at der arbejdes for, hvordan vi får fjernvarmenettet på Bornholm til at hænge sammen, så muligheden kan udnyttes.
- At der ses på, hvad den øvrige overskudsvarme fra Transformatorstationen kan bruges til, og hvilke typer af virksomheder der kan etableres, eksempelvis gartnerier, men også andre typer virksomheder.
- At der ses på BEOF's fremtidige rolle som led i det projekt, de er i gang med.

Udviklingsaftale med Staten

Det betyder:

- At alle øvrige muligheder synliggøres og kan udnyttes af Bornholm i denne udvikling.
- At Bornholms Regionskommune får staten til at indgå i et samarbejde om denne brede situation og udviklingsmulighederne for Bornholm, og ikke isoleret til Energiøen. Lovgivningsmæssigt er der også behov for, at tempoet kan sættes op m.h.t. procedurer og godkendelser.
- At Bornholm er et udviklingsområde i Danmark med en række udfordringer, hvor disse projekter giver en chance for, at staten i et partnerskab med Bornholms Regionskkommune parallelt med indsatsen for grøn energi, klima og miljø også skal benytte chancen til at løfte Bornholms udvikling, så bæredygtigheden for kommunen øges. Det vil kræve en samlet aftale med Regering og Folketing. Se det som en udviklings- og kompensationspakke for Bornholm, som har langsigtet virkning og sikre bæredygtighed for Bornholm.
- At i forbindelse med statens udbud af havvindmølleparker og landanlægget, skal der lægges vægt på, at aftaler på arbejdsmarkedet overholdes og at der er kædeansvar. Samtidig skal der gælde aftaler om lærepladser, praktikpladser m.v.
- At udviklingen i Rønne Havn, og havnemuligheder i Nexø inddrages aktivt.
- At der er fokus på den samlede færgekapacitet til og fra Bornholm, både for passagerer og gods, hvor udviklingen vil kræve større kapacitet end nu. Flyforbindelsen til og fra Bornholm med DAT er også af afgørende betydning, ikke kun for bornholmerne, men også

for hele den udvikling, der følger med Energiøen m.v. Derfor skal det medinddrages i planerne.

Et fælles udviklingsprojekt for bornholmerne

Det betyder:

- At bornholmerne, alle generationer, inddrages aktivt oplysning og debat om en sådan udvikling. Bornholm skal sikres udviklingsmuligheder som følge af, at vi skal spille en helt central rolle i Danmarks og Europas omstilling til grøn energi.

Bornholm skal styrke sit samarbejde

Det er nødvendigt, at Bornholm styrker sit samarbejde om dette betydeligt.

Socialdemokratiet foreslår:

1) At Helhedsplanen vedtages i Kommunalbestyrelsen
2) At de partier, der står bag vedtagelsen af Helhedsplanen nedsætter et Task Force til at sikre Bornholm en fælles stærk stemme heri indadtil og udadtil.

   Task Force skal have følgende opgaver:

   a) Overordnet at følge alt vedr. de udfordringer og muligheder dette giver.
   b) At have alle kontakter med alle andre aktører på og udenfor Bornholm i samspil med Baltic Energy Island.
3) I dette helt centrale arbejde for Bornholms fremtid skal der i Bornholms Regionskommune findes personalemæssige ressourcer til et sekretariat, som udelukkende skal fokusere herpå. Det haster. Derfor foreslås det at kommunalbestyrelsen hurtigst muligt bevilger 2 mio. kr. til denne etablering af sekretariatet. I første omgang foreslås det, at pengene tages af kassen, og at de i forbindelse med budgetforhandlingerne skal findes på anden vis.
4) At NMPU fortsat har de konkrete sager til behandling, men i et samspil med Task Force og ØKU til forelæggelse i kommunalbestyrelsen.
5) At EBBU har ansvaret for, at de uddannelses- og arbejdsmarkedsudfordringerne håndteres.

Nu er det nu Bornholm, at der skal handles, og vises politisk lederskab som vejen frem, så Bornholm og bornholmerne får det maksimale ud af de historiske muligheder.